

Akmenės krašto skulptūros (nuo viršaus): „Pieta“, „Šv. Dominykas“, „Kristaus krikštas“ / „Šv. Jonas krikštytojas“. Mečislovo Sakalausko nuotraukos

ALKIŠKIAI

PARENGĖ JURGA ŽEMAITYTĖ

Alkiškių evangelikų liuteronų bažnyčia

Alkiškiai – gyvenvietė kairiajame Dabikinės upelio, kuris kaimo teritorijoje yra užtventkas, krante, nutolusi 3 km į šiaurės rytus nuo Akmenės. Tai vienos iš Akmenės rajono savivaldybių ir seniūnaitijos centras. Čia veikia paštas, Alkiškių evangelikų liuteronų bažnyčia (pašventinta 1865 metais), geležinkelio stotis (Raudžiuose), vaikų lopšelis-darželis. Šios apylinkės miškingos, o žemės gelmėse glūdi dideli klinčių ir smėlio telkiniai. Po Antrojo pasaulinio karo kaimo teritorijoje buvo surastas lobis. Jį sudaro apie 370 vnt. XVI a. – XVII a. sidabrinių monetų. Dabar jos saugomos Lietuvos nacionaliniame muziejuje. Nuo seno šiose vietose gyveno daug latvių tautybės žmonių.

XVII a. rašytiniuose šaltiniuose pradedamas minėti Alkiškių dvaras, kuriame nuo seno gyveno nemažai latvių tautybės žmonių, veikė jų bendruomenė. Reformacijos laikotarpiu latviai pasuko reformacijos keliu.

Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius savo raštuose yra nurodęs, kad apie 1837 m. Alkiškiuose buvo pastatyta medinė evangelikų liuteronų bažnyčia, kurią sušalpė caras Mikalojus I. Alkiškių evangelikų liuteronų parapija 1862 m. vienijo apie 2 100 evangelikų.

1860–1865 m. ant kalnelio, kapinėse, pastatyta romantinio klasicizmo stiliaus Alkiškių evangelikų liuteronų bažnyčia.

1923 m. kaime buvo 53 sodybos, 321 gyventojas, 1959 m. – 271, 1970 m. – 258, 1979 m. – 352, 1989 m. – 468, 2001 m. – 444.

Sovietmečiu Alkiškiai buvo kolūkio centrinė gyvenvietė, Alkiškių apylinkės centras, vėliau priklausė Naujosios Akmenės apylinkei.

Geležinkelio linija, kuri eina nuo Akmenės geležinkelio stoties į Naująją Akmenę buvo nutiesta pro Alkiškis.

1971 m. uždarytas daugelį metų eksploatuotas Alkiškių molio karjeras. Kaimo teritorijoje yra ir smėlio karjeras. 1977 m. balandžio 4 d. Alkiškių apylinkė prijungta prie Naujosios Akmenės apylinkės. Iki 2009 m. gyvenvietėje veikė pradinė mokykla.

Alkiškiuose yra gimęs, augęs iškilus Latvijos generolas Janis Buivydas (1864–1937). Jo palaikai ilsisi Rygos įgulos kapinėse.